

Meer dan alleen Engels

mbo-studenten over hun internationale stage

De tweedejaars studenten van de Engelstalige richting International Business Studies van het Deltion College in Zwolle zijn onlangs voor drie maanden op stage geweest.¹ Als schuchtere scholieren gingen ze van huis, als jonge zelfstandige volwassenen keerden zij terug. Polly Perkins en Thomas Bersee spraken met vijf van hen. Hun ervaringen waren heel verschillend, maar over één ding waren ze het roerend eens: in het internationale bedrijfsleven wordt meer dan alleen maar Engels gesproken.

Polly Perkins en Thomas Bersee

Simone Mulder (18 jaar) vat haar stage in één zin samen: 'Het was echt super, ik heb ontzettend veel geleerd'. Zij liep in Queensborough (Kent) in Engeland stage bij de multinationale farmaceutische groothandel Abbott. Zij

hielp bij een tevredenheidsonderzoek onder het internationale klantenbestand door middel van een e-mail enquête. De onderzoeksresultaten verwerkte zij in een fraaie PowerPoint presentatie. Chris Schanssema (18) en Jody Hemminga (17) gingen beiden naar het Ierse Carlow. Chris werkte in een supermarkt waar hij allerlei activiteiten verrichtte, van rekken vullen tot en met de boek-

houding van de inkoop en het voorraadbeheer. Jody werkte op de administratie van de plaatselijke Gaelic-football club (600 leden) met een bloeiend verenigingsleven met bingo-avonden, loterijen en andere evenementen. Dat je voor een internationale stage niet perse naar het buitenland hoeft, dat bewezen Sukhdev Zomer (18) en Wendy Haijer (19). Sukhdev was in Veenendaal werkzaam op de marketing-afdeling van het automatiseringsbedrijf Baan. Negentig procent van de klanten bevindt zich in het buitenland. Wendy liep in Assen stage bij een groothandel in stoffen voor woondecoratie. Dit bedrijf is dan wel voornamelijk op de Nederlandse markt gericht, maar de stoffenleveranciers komen uit alle delen van Europa zoals Spanje, Zwitserland, Duitsland en Italië. Wendy hield zich onder meer bezig met de verkoop van gordijnen met scheepjesmotief. Ze wist belangrijke orders binnen te halen bij een gerenommeerde Friese jachtbouwer en bij diverse strandhotels.

Niet tegen de wind in plassen

Chris: 'Van tevoren waren we natuurlijk wel een beetje zenuwachtig. Je weet natuurlijk niet precies waar je terecht komt en of het klikt met je nieuwe collega's, maar het viel allemaal reuze mee. De mensen waren allemaal ontzettend aardig en in de kersttijd hadden we op het bedrijf een prachtig afscheidsfeest. Ik zou zo weer teruggaan.' Wendy: 'Je komt in een nieuwe omgeving, en dan moet je je toch wel een beetje aanpassen. Je moet om zo te zeggen niet tegen de wind in gaan plassen. Als je 's ochtends voor de klerenkast staat, dan vraag je je altijd eerst af of je die dag een afspraak hebt met een belangrijke klant. Als dat het geval is, dan kleed je je toch iets netter dan normaal.' Simone had een koffer vol spijkerbroeken naar Engeland getorst, maar ze heeft ze nauwelijks gedragen. Op het werk zag iedereen er heel netjes uit, en een keurig mantelpakje was minimaal vereist. Chris die bij wijze van spreken zelfs in bed en onder de douche zijn *baseball*-pet ophoudt, droeg deze echter niet onder werktijd. Wat hem vooral opviel, is dat ze in Nederland veel meer klantgericht zijn dan in Nederland. Zo staan er bij de kassa altijd hulpkrachten die de klant helpen bij het inpakken van de boodschappen. Voorts moest hij zijn collega's herhaaldelijk uitleggen dat niet alle Nederlanders hasj gebruiken en 'stoned' rondlopen. Sukhdev constateerde dat bij Baan de *dresscode* 'losjes' is, maar wel aan de degelijke kant, want het bedrijf draagt nog altijd een sterk protestants-christelijke stempel. Vaak kwamen er buitenlandse gasten over de vloer. Als er Duitsers waren, dan was er worst. De Amerikanen waren vooral verzot op M&M's, maar deze moesten dan

wel van tevoren naar kleur worden gesorteerd en dan in aparte schaaltes worden opgediend. Het viel Sukhdev op dat Duitsers de vergaderruimte altijd keurig netjes achterlieten, terwijl Amerikanen deze in mum van tijd omtoverden tot een uitgewoond rovershol.

Kool, aardappelen en spek

Jody is ook enthousiast hoewel het in het begin wat moeizaam ging. De eerste dagen stond zij in de afwaskeuken van een zelfbedieningsrestaurant maar ze vond het leerzaamheidsgehalte daarvan toch wat aan de magere kant. Gelukkig kon zij weldra bij de voetbalclub terecht. Zij moest in het begin ook nog wel wennen aan het strenge katholicisme van haar gastouders. Het huis was behangen met kruisbeelden. Voor het slapen gaan stak hun dochter van elf jaar haar hand in een wijwaterbak met de woorden *Protect me for the night*. Het kijken naar onschuldige dansfilms was al taboe, en dat Jody's vaste vriend uit Nederland een nachtje bleef slapen, was er natuurlijk al helemaal niet bij. Haar gastouders waren bepaald geen culinaire hoogvliegers, maar wat ze maaken was smakelijk en voedzaam. Kool, aardappelen en uitgebakken spek gedrenkt in een witachtige substantie was het standaardmenu, met voor de afwisseling ook wel eens macaroni of spaghetti.

Stemmingswisselingen

Simone verbleef in een kast van een huis bij een wat oudere alleenstaande vrouw die een soort van tweede moeder voor haar werd. Bij het afscheid vloeiden de tranen dan ook rijkelijk. Het uitgaansleven in Queensborough was een minpuntje. Er viel onwaarschijnlijk weinig te beleven, de Engelse jongens waren klein van stuk en van een bovengemiddelde lelijkheid, en van een zekere Jack Daniels raakte Simone zelfs behoorlijk beroerd. Verder maakte Engeland toch wel een beetje een sjofele indruk. Simone: 'De treinen vallen van ellende uit elkaar, maar niettemin, in kersttijd winkelen in het feeërieke Londen, dat is natuurlijk helemaal het einde.' Over gastgezinperikelen weet ook Wendy mee te praten. Voordat ze aan de IBS-opleiding begon, deed ze eerst een jaar *high school* in Amerika. Zij was ondergebracht in een wooncavan bij werkloze gastouders die moesten zien rond te komen van voedselbonnen. Haar gastmoeder leed bovendien aan onvoorspelbare stemmingswisselingen. Wendy: 'Het was niet echt een ideale situatie, maar als je beschermd bent opgevoed, dan leer je op zo'n manier het leven wel een beetje kennen. Het was een ervaring die ik nooit had willen missen. Ik zou ze graag weer eens willen opzoeken.'

Onverstaanbaar Engels

Met hun school-Engels wisten de buitenlandgangers zich goed te redden. Hun Engels is er natuurlijk enorm op vooruitgegaan. Jody heeft zelf een Ierse vader, en als zij nu met hem praat dan klaagt haar moeder dat het allemaal veel te snel voor haar gaat en zij het niet meer kan volgen. Simone heeft veel zelfvertrouwen opgedaan. Simone: 'Vroeger was ik in de klas wel eens bang voor besmukte grimassen als ik moeite had met bepaalde klanken of zinnen. Dat heb ik nu niet meer. Ik praat nu veel vrijer.' Wel vond ze het vakjargon en de omgangstaal in het stagebedrijf aanvankelijk erg lastig. Simone: 'Op die specifieke beroepstaal hadden we ons wellicht beter kunnen voorbereiden.' [Bij CINOP is nu de zogeheten talenaudit in de maak, welke ingezet kan worden bij de stagevoorbereiding.²] Voorts kwam Simone tot de ontdekking dat zelfs in Engeland, Engels alleen niet voldoende is. Simone: 'Bij de verkoopafdeling werkten mensen die vijf of zes talen spraken. Zelf had ik een keer een Italiaan aan de telefoon die een onverstaanbaar soort Engels sprak. Het lukte me nog net om zijn naam te noteren, daarna is hij teruggebeld door een collega die Italiaans kon spreken.' Wendy: 'Ik heb de stoffenbeurs in Frankfurt bezocht. Dat is de belangrijkste stoffenbeurs van Europa, en daar wordt heel veel Duits gesproken.' Sukhdev: 'Een groot deel van de klanten van Baan bevinden zich in Duitsland en uit marketing-oogpunt is het toch een groot voordeel als je je klanten rechtstreeks in hun eigen taal kunt benaderen. In onze tak van sport is talenkennis nu eenmaal een must, en eigenlijk zou er op onze opleiding nog veel meer aan talen gedaan moeten worden dan nu het geval is.'

Regel het zoveel mogelijk zelf

Elke stagiaire wordt begeleid door een stagebegeleider. Deze komt een of twee keer langs bij het gastgezin en bij het stagebedrijf. Tussendoor is er contact per telefoon en via e-mail. Voorts is er een stageboek waarin het stageverloop wordt bijgehouden. Verder werkt de school nu aan een korte informatiebrochure die van tevoren ter introductie naar de beoogde stagebedrijven gestuurd kan worden. Jan Lanting, het hoofd van de IBS-opleiding, benadrukt dat niet elke stage even vlekkeloos is verlopen. Een van de studenten hield het halverwege de stage voor gezien en keerde huiswaarts en een meisje heeft haar stageplek zelfs nooit bereikt. Zij kwam op 11 september vast te zitten op een Amerikaans vliegveld, en pakte daarna vanwege de onzekere situatie het eerste vliegtuig terug naar huis. Het belangrijkste advies dat onze studenten de toekomstige stagiaires zouden willen meegeven is: 'Neem zelf het initiatief. Zoek zelf een stagebedrijf dat je leuk vindt, en ga er zelf op af. Regel het zoveel mogelijk zelf, want als je passief afwacht tot de school het voor je regelt, dan kun je soms lang wachten'. Kennissen en familie zijn altijd handig. Zijn goedbetaalde stageplaats bij Baan kreeg Sukhdev via bemiddeling van zijn tante. Wendy deed het bij haar stagebedrijf zo goed, dat ze er nu op zaterdag nog steeds werkt. Reikhalzend kijken ze nu uit naar de volgende stage. Chris zou dit keer graag naar Engeland willen. Jody en Simone hebben hun oog laten vallen op de Abbot-vestiging in Lissabon. Zuhdev ziet Milaan wel zitten en zou daar graag iets doen bij een modehuis. Wendy heeft haar hart helemaal verpand aan Amerika. Haar droom zou zijn om zich daar ooit nog eens te vestigen, en van daaruit *Western*-artikelen zoals zadels en laarzen naar Nederland te exporteren. Zij zijn nog geen twintig, maar de smaak van een internationale carrière hebben zij al goed te pakken. ■

1. Het Deltion College in Zwolle is een Regionaal OpleidingenCentrum (ROC) dat actief is in bijna alle werkvelden. Het college verzorgt voor ruim 15.000 jongeren en volwassenen beroepsonderwijs op middelbaar niveau en educatie. Een van de opleidingen, de International Business School, leidt op tot groothandelaar en assistent exportmanager. Het is een tweetalige mbo-opleiding van vier jaar. De internationale stages worden mede mogelijk gemaakt door het Europese Leonardo-programma. Het verslag van een eerder gesprek met studenten van de IBS-opleiding stond vorig jaar in het septembernummer van het *Magazine* (LTM, 2002, nr. 6, p.5-8)

2. Aan de hand van de talenaudit kan de bedrijfsstageplaats worden doorgelicht op de benodigde taalvaardigheid. De talenaudit is gebaseerd op het Common European Framework en het Raamwerk Beroepsonderwijs MVT, en is toegespitst op de functionele taalvaardigheid in het internationale bedrijfsleven. Van de talenaudit zal ook een digitale versie beschikbaar komen. Meer informatie: Polly Perkins, 073-6800797, e-mail <pperkins@cinop.nl>.